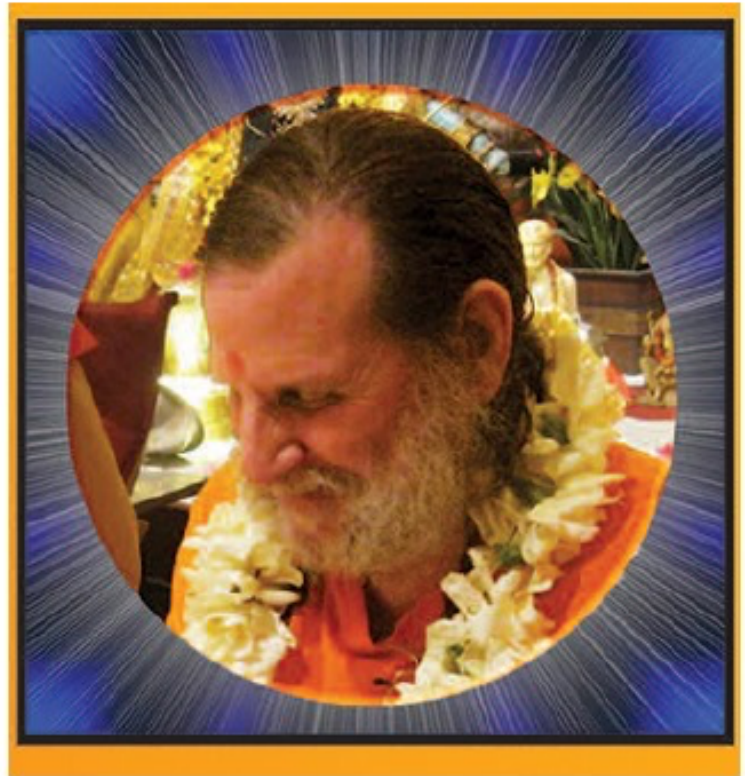

Sundar Kanda

(Roman Text)

Shree Maa and Swami Satyananda Saraswati

A special message and request from
Shree Maa and Swami Satyananda Saraswati

“It is our privilege to make this book available to you free of charge, with only one request – that you do not turn our love and devotion which inspired these efforts into a commercial project, or seek to profit materially from the labors of our volunteer crew. We want this knowledge to be part of our legacy, so we request you to share our love and blessings with fellow spiritual seekers, who can download a free copy of the book on our website (<http://www.shreemaa.org/our-store/>)

Other Materials Available Online

Free download of the Bija Mantras of the Chandi Path: www.shreemaa.org/samasti-chandi

Free Chanting/Puja video classes: www.shreemaa.org/video-classes-new/

Chanting/Puja Apps and Books: www.shreemaa.org/our-store

Where to Find Us/Join Us in Worship

Check out the latest news:
www.shreemaa.org/whats-new

Learn with us on Telegram by emailing:
<https://www.shreemaa.org/join-our-new-telegram-group/>

Join us on Facebook:
<https://www.facebook.com/devi.mandir/>

om
Śrī Rāma Caritamānasa
Sundar Kāṇḍa

śāntaṃ śāśvatamaprameyamanaghaṃ nirvāṇaśāntipradaṃ
brahmāśambhuphaṇīndrasevyamaniśaṃ
vedāntavedyaṃ vibhum |
rāmākhyam jagadīśvaram suragurum māyāmanuṣyam hariṃ
vande'haṃ karuṇākaram raghuvaram bhūpālacūḍāmaṇim ||

nānyā sprhā raghupate hr̥daye'smadiye
satyaṃ vadāmi ca bhavānakhilāntarātmā |
bhaktiṃ prayaccha raghupuṅgava nirbharāṃ me
kāmādidoṣarahitaṃ kuru mānasaṃ ca ||

atulitabaladhāmaṃ hemaśailābhadehaṃ
danujavanakṛśānum jñānināmagragaṇyam |
sakalaguṇanidhānaṃ vānarāṇāmadhīśaṃ
raghupatipriyabhaktaṃ vātajātaṃ namāmi ||

jāmavaṃta ke bacana suhāe |
suni hanumaṃta hṛdaya ati bhāe ||

taba lagi mohi parikhehu tumha bhāi |
sahi dukha kaṃda mūla phala khāi ||

jaba lagi āvaṃ sītahi dekhī |
hoihi kāju mohi haraṣa biseṣī ||

yaha kahi nāi sabanhi kahūṃ māthā |
caleu haraṣi hiyaṃ dhari raghunāthā ||

siṃdhu tīra eka bhūdhara suṃdara |
kautuka kūdi caṛheu tā ūpara ||

bāra bāra raghubīra saṃbhārī |
tarakeu pavanatanaya bala bhārī ||

jehiṃ giri carana dei hanumaṃtā |
caleu so gā pātāla turaṃtā ||

jimi amogha raghupati kara bānā |
ehī bhāṁti caleu hanumānā ||

jalanidhi raghupati dūta bicārī |
taiṁ maināka hohi śramahārī ||

do |

hanūmāna tehi parasā kara puni kīnha pranāma |
rāma kāju kīnheṁ binu mohi kahāṁ biśrāma || 1 ||

jāta pavanāsuta devanha dekhā |
jānaiṁ kahūṁ bala buddhi biseṣā ||

surasā nāma ahinha kai mātā |
paṭhaiṁhi āi kahī tehiṁ bātā ||

āju suranha mohi dīnha ahārā |
sunata bacana kaha pavanakumārā ||

rāma kāju kari phiri maiṁ āvaum |
sītā kai sudhi prabhuhi sunāvaum ||

taba tava badana paiṭhihaüṃ āī |
satya kahaüṃ mohi jāna de māī ||

kabanehuṃ jatana dei nahim jānā |
grasasi na mohi kaheu hanumānā ||

jojana bhari tehim badanu pasārā |
kapi tanu kīnha duguna bistārā ||

soraha jojana mukha tehim ṭhayaū |
turata pavanasuta battisa bhayaū ||

jasa jasa surasā badanu baṛhāvā |
tāsu dūna kapi rūpa dekhāvā ||

sata jojana tehim ānana kīnhā |
ati laghu rūpa pavanasuta līnhā ||

badana paiṭhi puni bāhera āvā |
māgā bidā tāhi siru nāvā ||

mohi suranha jehi lāgi paṭhāvā |
budhi bala maramu tora mai pāvā ||

do |

rāma kāju sabu karihahu tumha bala buddhi nidhāna |
āsiṣa deha gaī so haraṣi caleu hanumāna || 2 ||

nisicari eka siṃdhu mahuṃ rahaī |
kari māyā nabhu ke khaga gahaī ||

jīva jaṃtu je gagana uṛāhīṃ |
jala biloki tinha kai parichāhīṃ ||

gahaī chāhaṃ saka so na uṛāī |
ehi bidhi sadā gaganacara khāī ||

soi chala hanūmāna kahaṃ kīnhā |
tāsu kapaṭu kapi turatahiṃ cīnhā ||

tāhi māri mārutasuta bīrā |
bāridhi pāra gayaü matidhīrā ||

tahāṁ jāi dekhī bana sobhā |
guṁjata caṁcarīka madhu lobhā ||

nānā taru phala phūla suhāe |
khaga mṛga bṛṁda dekhi mana bhāe ||

saila bisāla dekhi eka āgeṁ |
tā para dhāi caḍheu bhaya tyāgeṁ ||

umā na kachu kapi kai adhikāī |
prabhu pratāpa jo kālahi khāī ||

giri para caḍhi laṁkā tehiṁ dekhī |
kahi na jāi ati durga biseṣī ||

ati utaṁga jalanidhi cahu pāsā |
kanaka koṭa kara parama prakāsā ||

cham

kanaka koṭa bicitra mani kṛta suṃdarāyatanā ghanā |
caūhaṭṭa haṭṭa subaṭṭa bīthiṃ cāru pura bahu bidhi banā ||

gaja bāji khaccara nikara padacara ratha barūthinha ko
ganai ||

bahurūpa nisicara jūtha atibala sena baranata nahimṃ banai

bana bāga upabana bāṭikā sara kūpa bāpimṃ sohaḥimṃ |
nara nāga sura gaṃdharba kanyā rūpa muni mana
mohaḥimṃ ||

kahuṃ māla deha bisāla saila samāna atibala garjahimṃ |
nānā akhārenha bhirahimṃ bahu bidhi eka ekanha tarjahimṃ||

kari jatana bhaṭa koṭinha bikaṭa tana nagara cahumṃ disi
racchahimṃ |

kahuṃ mahiṣa mānaṣu dhenu khara aja khala nisācara
bhacchahimṃ ||

ehi lāgi tulasīdāsa inha kī kathā kachu eka hai kahī |
raghubīra sara tīratha sarīranhi tyāgi gati paihahiṃ sahī ||

do |

pura rakhavāre dekhi bahu kapi mana kīnha bicāra |
ati laghu rūpa dharaṃ nisi nagara karaṃ paisāra
|| 3 ||

masaka samāna rūpa kapi dharī |
laṃkahi caleu sumiri naraharī ||

nāma laṃkinī eka nisicarī |
so kaha calesi mohi niṃdarī ||

jānehi nahīṃ maramu saṭha morā |
mora ahāra jahāṃ lagi corā ||

muṭhikā eka mahā kapi hanī |
rudhira bamata dharanīṃ ḍhanamanī ||

puni saṁbhāri uṭhi so laṁkā |
jori pāni kara binaya saṁsakā ||

jaba rāvanahi brahma bara dīnhā |
calata biramci kahā mohi cīnhā ||

bikala hosi taiṁ kapi keṁ māre |
taba jānesu nisicara saṁghāre ||

tāta mora ati punya bahūtā |
dekheuṁṁ nayana rāma kara dūtā ||

do |

tāta svarga apabarga sukha dharia tulā eka aṁga |
tūla na tāhi sakala mili jo sukha lava sataṁga
|| 4 ||

prabisi nagara kīje saba kājā |
hṛdayaṁṁ rākhi kausalapura rājā ||

garala sudhā ripu karahiṃ mitāi |
gopada siṃdhu anala sitalāi ||

garuṛa sumeru renū sama tāhī |
rāma kṛpā kari citavā jāhī ||

ati laghu rūpa dhareu hanumānā |
paiṭhā nagara sumiri bhagavānā ||

maṃdira maṃdira prati kari sodhā |
dekhe jahaṃ tahaṃ aganita jodhā ||

gayāü dasānana maṃdira māhīṃ |
ati bicitra kahi jāta so nāhīṃ ||

sayana kie dekhā kapi tehī |
maṃdira mahūṃ na dīkhi baidehī ||

bhavana eka puni dīkha suhāvā |
hari maṃdira tahaṃ bhinna banāvā ||

do |

rāmāyudha aṃkita gṛha sobhā barani na jāi |
nava tulasikā bṛṃda tahaṃ dekhi haraṣi kapiṛāi ||
5 ||

laṃkā nisicara nikara nivāsā |
ihāṃ kahāṃ sajjana kara bāsā ||

mana mahum̐ taraka karai kapi lāgā |
tehīm samaya bibhīṣanu jāgā ||

rāma rāma tehīm sumirana kīnhā |
hṛdayaṃ haraṣa kapi sajjana cīnhā ||

ehi sana haṭhi karihaüm̐ pahicānī |
sādhu te hoi na kāraja hānī ||

bipra rupa dhari bacana sunāe |
sunata bibhīṣaṇa uṭhi tahaṃ āe ||

kari pranāma pūm̐chī kusalāi |
bipra kahahu nija kathā bujhāi ||

kī tumha hari dāsanha maham̐ koī |
moreṃ hṛdaya prīti ati hoī ||

kī tumha rāmu dīna anurāgī |
āyahu mohi karana baṛabhāgī ||

do |

taba hanumaṃta kahī saba rāma kathā nija nāma |
sunata jugala tana pulaka mana magana sumiri guna grāma
|| 6 ||

sunahu pavanāsuta rahani hamārī |
jimi dasananhi mahum̐ jībha bicārī ||

tāta kabahum̐ mohi jāni anāthā |
karihahiṃ kṛpā bhānukula nāthā ||

tāmasa tanu kachu sādhana nāhīm |
prīti na pada saroja mana māhīm ||

aba mohi bhā bharosa hanumaṁtā |
binu harikṛpā milahīm nahīm saṁtā ||

jau raghubīra anugraha kīnhā |
tau tumha mohi darasu haṭhi dīnhā ||

sunahu bibhīṣana prabhu kai rītī |
karahīm sadā sevaka para prītī ||

kahahu kavana maiṁ parama kulīnā |
kapi caṁcala sabahīm bidhi hīnā ||

prāta lei jo nāma hamārā |
tehi dina tāhi na milai ahārā ||

do |

asa maiṃ adhama sakhā sunu mohū para raghubīra |

kīnhī kṛpā sumiri guna bhare bilocana nīra ||

7 ||

jānatahūṃ asa svāmi bisārī |

phirahiṃ te kāhe na hohiṃ dukhārī ||

ehi bidhi kahata rāma guna grāmā |

pāvā anirbācyā biśrāmā ||

puni saba kathā bibhīṣana kahī |

jehi bidhi janakasutā tahaṃ rahī ||

taba hanumaṃta kahā sunu bhrātā |

dekhī cahaūṃ jānakī mātā ||

juguti bibhīṣana sakala sunāi |

caleu pavanasuta bidā karāi ||

kari soi rūpa gayaü puni tahavāṁ |
bana asoka sītā raha jahavāṁ ||

dekhi manahi mahum̐ kīnha pranāmā |
baiṭhehiṁ bīti jāta nisi jāṁā ||

kṛsa tana sīsa jaṭā eka benī |
japati hṛdayaṁ raghupati guna śrenī ||

do |

nija pada nayana dieṁ mana rāma pada kamala līna |
parama dukhī bhā pavanasuta dekhi jānakī dīna ||
8 ||

taru pallava mahum̐ rahā lukāī |
karaī bicāra karaum̐ kā bhāī ||

tehi avasara rāvanu tahaṁ āvā |
saṁga nāri bahu kiem̐ banāvā ||

bahu bidhi khala sītahi samujhāvā |
sāma dāna bhaya bheda dekhāvā ||

kaha rāvanu sunu sumukhi sayānī |
maṁdodarī ādi saba rānī ||

tava anucarīm karaüm̐ pana morā |
eka bāra biloku mama orā ||

ṭṛna dhari oṭa kahati baidehī |
sumiri avadhapati parama sanehī ||

sunu dasamukha khadyota prakāsā |
kabahuṁ ki nalinī karaī bikāsā ||

asa mana samujhu kahati jānakī |
khala sudhi nahim̐ raghubīra bāna kī ||

saṭha sūne hari ānehi mohi |
adhama nilajja lāja nahim̐ tohī ||

do |

āpuhi suni khadyota sama rāmahi bhānu samāna |

paruṣa bacana suni kāṛhi asi bolā ati khisiāna ||

9 ||

sītā taiṃ mama kṛta apamānā |

kaṭihaüṃ tava sira kaṭhina kṛpānā ||

nāhiṃ ta sapadi mānu mama bānī |

sumukhi hoti na ta jīvana hānī ||

syāma saroja dāma sama suṃdara |

prabhu bhuja kari kara sama dasakaṃdhara ||

so bhuja kaṃṭha ki tava asi ghorā |

sunu saṭha asa pravāna pana morā ||

caṃdrahāsa haru mama paritāpaṃ |

raghupati biraha anala saṃjātaṃ ||

sītala nisita bahasi bara dhārā |
kaha sītā haru mama dukha bhārā ||

sunata bacana puni mārana dhāvā |
mayatanayāṁ kahi nīti bujhāvā ||

kahesi sakala nisicarinha bolāī |
sītahi bahu bidhi trāsahu jāī ||

māsa divasa mahum̐ kahā na mānā |
tau maim̐ mārabi kāṛhi kṛpānā ||

do |

bhavana gayaü dasakaṁdhara ihāṁ pisācini bṛṁda |
sītahi trāsa dekhāvahi dharahiṁ rūpa bahu maṁda ||

10 ||

trijaṭā nāma rācchāsī ekā |
rāma carana rati nipuna bibekā ||

sabanhau boli sunāesi sapanā |
sītahi sei karahu hita apanā ||

sapanem bānara laṃkā jārī |
jātudhāna senā saba mārī ||

khara ārūṛha nagana dasasīsā |
muṃḍita sira khaṃḍita bhujā bīsā ||

ehi bidhi so dacchina disi jāī |
laṃkā manahuṃ bibhīṣana pāī ||

nagara phirī raghubīra dohāī |
taba prabhu sītā boli paṭhāī ||

yaha sapanā mem kahaüṃ pukārī |
hoihi satya gaem̐ dina cārī ||

tāsu bacana suni te saba ḍarīm |
janakasutā ke carananhi parīm ||

do |

jahaṁ tahaṁ gaīṁ sakala taba sītā kara mana soca |
māsa divasa bīteṁ mohi mārihi nisicara poca ||

11 ||

trijaṭā sana bolī kara jorī |
mātu bipati saṁgini taiṁ morī ||

tajaum deha karu begi upāi |
dusahu birahu aba nahim sahi jāi ||

āni kāṭha racu citā banāi |
mātu anala puni dehi lagāi ||

satya karahi mama prīti sayāni |
sunai ko śravana sūla sama bāni ||

sunata bacana pada gahi samujhāesi |
prabhu pratāpa bala sujasu sunāesi ||

nisi na anala mila sunu sukumārī |
asa kahi so nija bhavana sidhārī ||

kaha sītā bidhi bhā pratikūlā |
milahi na pāvaka miṭhihi na sūlā ||

dekhiata pragata gagana aṃgārā |
avani na āvata ekaū tārā ||

pāvakamaya sasi stravata na āgī |
mānahuṃ mohi jāni hatabhāgī ||

sunahi binaya mama biṭapa asokā |
satya nāma karu haru mama sokā ||

nūtana kisalaya anala samānā |
dehi agini jani karahi nidānā ||

dekhi parama birahākula sītā |
so chana kapihi kalapa sama bītā ||

so |

kapi kari hṛdayaṁ bicāra dīnhi mudrikā ḍārī taba |

janu asoka aṁgāra dīnhi haraṣi uṭhi kara gaheu ||

12 ||

taba dekhī mudrikā manohara |

rāma nāma aṁkita ati suṁdara ||

cakita citava mudarī pahicānī |

haraṣa biṣāda hṛdayaṁ akulānī ||

jīti ko sakaī ajaya raghurāī |

māyā teṁ asi raci nahim jāī ||

sītā mana bicāra kara nānā |

madhura bacana boleu hanumānā ||

rāmacaṁdra guna baranaiṁ lāgā |

sunatahim sītā kara dukha bhāgā ||

lāgīṃ sunaiṃ śravana mana lāī |
ādiḥu teṃ saba kathā sunāī ||

śravanāmṛta jehiṃ kathā suhāī |
kahi so pragaṭa hoti kina bhāī ||

taba hanumaṃta nikaṭa cali gayaū |
phiri baiṃṭhīṃ mana bisamaya bhayaū ||

rāma dūta maiṃ mātu jānakī |
satya sapatha karunānidhāna kī ||

yaha mudrikā mātu maiṃ ānī |
dīnhi rāma tumha kahaṃ sahidānī ||

nara bānarahi saṃga kahu kaiseṃ |
kahi kathā bhāī saṃgati jaiseṃ ||

do |

kapi ke bacana saprema suni upajā mana bisvāsa ||
jānā mana krama bacana yaha kṛpāsimḍhu kara dāsa ||
13 ||

harijana jāni prīti ati gāṛhī |
sajala nayana pulakāvali bāṛhī ||

būṛata biraha jaladhi hanumānā |
bhayaü tāta moḡ kahum̄ jalajānā ||

aba kahu kusala jāum̄ balihārī |
anuja sahita sukha bhavana kharārī ||

komalacita kṛpāla raghurāi |
kapi kehi hetu dharī niṭhurāi ||

sahaja bāni sevaka sukha dāyaka |
kabahum̄ka surati karata raghunāyaka ||

kaheu rāma biyoga tava sītā |
mo kahuṃ sakala bhae biparītā ||

nava taru kisalaya manahuṃ kṛsānū |
kālanisā sama nisi sasi bhānū ||

kubalaya bipina kuṃta bana sarisā |
bārida tapata tela janu barisā ||

je hita rahe karata tei pīrā |
uraga svāsa sama tribidha samīrā ||

kahehū teṃ kachu dukha ghaṭi hoī |
kāhi kahaṃ yaha jāna na koī ||

tatva prema kara mama aru torā |
jānata priyā eku manu morā ||

so manu sadā rahata tohi pāhīṃ |
jānu prīti rasu etenahi māhīṃ ||

prabhu saṁdesu sunata baidehī |
magana prema tana sudhi nahim̐ tehī ||

kaha kapi hṛdayaṁ dhīra dharu mātā |
sumiru rāma sevaka sukhadātā ||

ura ānahu raghupati prabhutāī |
suni mama bacana tajahu kadarāī ||

do |

nisicara nikara patan̐ga sama raghupati bāna kṛsānu |
jananī hṛdayaṁ dhīra dharu jare nisācara jānu ||

15 ||

jaum̐ raghubīra hoti sudhi pāī |
karate nahim̐ bilaṁbu raghurāī ||

rāmabāna rabi ueṁ jānakī |
tama barūtha kahaṁ jātudhāna kī ||

abahiṃ mātu maim jāuṃ lavāi |
prabhu āyasu nahim rāma dohāi ||

kachuka divasa janani dharu dhīrā |
kapinha sahita aihahim raghubīrā ||

nisicara māri tohi lai jaihahim |
tihuṃ pura nāradādi jasu gaihahim ||

haim suta kapi saba tumhahi samānā |
jātudhāna ati bhaṭa balavānā ||

moreṃ hṛdaya parama saṃdehā |
suni kapi pragāṭa kīnha nija dehā ||

kanaka bhūdharākāra sarīrā |
samara bhayaṃkara atibala bīrā ||

sītā mana bharosa taba bhayaū |
puni laghu rūpa pavanasuta layaū ||

do |

sunu mātā sākḥāmṛga nahim bala buddhi bisāla |
prabhu pratāpa teṃ garuṛahi khāi parama laghu byāla
|| 16 ||

mana saṃtoṣa sunata kapi bānī |
bhagati pratāpa teja bala sānī ||

āsiṣa dīnhi rāmapriya jānā |
hohu tāta bala sīla nidhānā ||

ajara amara gunanidhi suta hohū |
karahuṃ bahuta raghunāyaka chohū ||

karahuṃ kṛpā prabhu asa suni kānā |
nirbhara prema magana hanumānā ||

bāra bāra nāesi pada sīsā |
bolā bacana jori kara kīsā ||

aba kṛtakṛtya bhayaüṁ maim mātā |
āsiṣa tava amogha bikhyātā ||

sunahu mātu mohi atisaya bhūkhā |
lāgi dekhi suṁdara phala rūkhā ||

sunu suta karahim bipina rakhavārī |
parama subhaṭa rajanīcara bhārī ||

tinha kara bhaya mātā mohi nāhīm |
jaum tumha sukha mānahu mana māhīm ||

do |

dekhi buddhi bala nipuna kapi kaheu jānakīm jāhu |
raghupati carana hṛdayaṁ dhari tāta madhura phala
khāhu || 17 ||

caleu nāi siru paiṭheu bāgā |
phala khāesi taru toraim lāgā ||

rahe tahāṁ bahu bhaṭa rakhavāre |
kachu māresi kachu jāi pukāre ||

nātha eka āvā kapi bhārī |
tehiṁ asoka bāṭikā ujārī ||

khāesi phala aru biṭapa upāre |
racchaka mardi mardi mahi ḍāre ||

suni rāvana paṭhae bhaṭa nānā |
tinahi dekhi garjeu hanumānā ||

saba rajanīcara kapi saṁghāre |
gae pukārata kachu adhamāre ||

puni paṭhayaü tehiṁ acchakumārā |
calā saṁga lai subhaṭa apārā ||

āvata dekhi biṭapa gahi tarjā |
tāhi nipāti mahādhuni garjā ||

do |

kachu māresi kachu mardesi kachu milaesi dhari dhūri |

kachu puni jāi pukāre prabhu markāṭa bala bhūri ||

18 ||

sunī suta badha laṃkesa risānā |

paṭhaesi meghanāda balavānā ||

mārsi jani suta bāṃdhesu tāhī |

dekhia kapihi kahāṃ kara āhī ||

calā iṃdrajita atulita jodhā |

baṃdhu nidhana suni upajā krodhā ||

kapi dekhā dārūna bhaṭa āvā |

kaṭakaṭāi garjā aru dhāvā ||

ati bisāla taru eka upārā |

biratha kīnha laṃkesa kumārā ||

rahe mahābhāṭa tāke saṃgā |
gahi gahi kapi mardaī nija aṃgā ||

tinahi nipāti tāhi sana bājā |
bhire jugala mānahuṃ gajarājā ||

muṭhikā māri caṛhā taru jāī |
tāhi eka chana muruchā āī ||

uṭhi bahori kīnhisi bahu māyā |
jīti na jāī prabhaṃjana jāyā ||

do |

brahma astra tehiṃ sām̐dhā kapi mana kīnha bicāra |
jaṃ na brahmasara mānaüṃ mahimā miṭai apāra ||

19 ||

brahmabāna kapi kahuṃ tehi mārā |
paratihuṃ bāra kaṭaku saṃghārā ||

tehi dekhā kapi muruchita bhayaū |
nāgapāsa bāṁdhesi lai gayaū ||

jāsu nāma japi sunahu bhavānī |
bhava baṁdhana kāṭahiṁ nara gyānī ||

tāsu dūta ki baṁdha taru āvā |
prabhu kāraja lagi kapihiṁ baṁdhāvā ||

kapi baṁdhana suni nisicara dhāe |
kautuka lāgi sabhāṁ saba āe ||

dasamukha sabhā dīkhi kapi jāi |
kahi na jāi kachu ati prabhutāi ||

kara joreṁ sura disipa binītā |
bhr̥kuṭi bilokata sakala sabhītā ||

dekhi pratāpa na kapi mana saṁkā |
jimi ahigana mahum̃ garuṛa asaṁkā ||

do |

kapihi biloki dasānana bihasā kahi durbāda |

suta badha surati kīnhi puni upajā hṛdayaṁ biṣāda ||

20 ||

kaha laṁkesa kavana taiṁ kīsā |

kehiṁ ke bala ghālehi bana khīsā ||

kī dhaum śravana sunehi nahim mohī |

dekhaūm ati asaṁka saṭha tohī ||

māre nisicara kehiṁ aparādhā |

kahu saṭha tohi na prāna kaī bādhā ||

suna rāvana brahmāṁḍa nikāyā |

pāi jāsu bala biracita māyā ||

jākeṁ bala biramci hari īsā |

pālata sṛjata harata dasasīsā ||

jā bala sīsa dharata sahasānana |
aṃḍakosa sameta giri kānana ||

dharai jo bibidha deha suratrātā |
tumha te saṭhanha sikhāvanu dātā ||

hara kodamḍa kaṭhina jehi bhamjā |
tehi sameta nṛpa dala mada gamjā ||

khara dūṣana trisirā aru bālī |
badhe sakala atulita balasālī ||

do |

jāke bala lavalesa teṃ jitehu carācara jhāri |
tāsu dūta maiṃ jā kari hari ānehu priya nāri ||

21 ||

jānaüṃ maiṃ tumhāri prabhutāi |
sahasabāhu sana parī larāi ||

samara bāli sana kari jasu pāvā |
suni kapi bacana bihasi biharāvā ||

khāyaüṁ phala prabhu lāgī bhūṁkhā |
kapi subhāva teṁ toreuṁ rūkhā ||

saba keṁ deha parama priya svāmī |
mārahim mohi kumārāga gāmī ||

jinha mohi mārā te maiṁ māre |
tehi para bāṁdheu tanayaṁ tumhāre ||

mohi na kachu bāṁdhe kai lājā |
kīnha cahaüṁ nija prabhu kara kājā ||

binatī karaüṁ jori kara rāvāna |
sunahu māna taji mora sikhāvāna ||

dekhahu tumha nija kulahi bicārī |
bhrama taji bhajahu bhagata bhaya hārī ||

jākeṃ ḍara ati kāla ḍerāi |
jo sura asura carācara khāi ||

tāsoṃ bayaru kabahuṃ nahim kījai |
more kahem jānakī dījai ||

do |

pranatapāla raghunāyaka karunā siṃdhu kharāri |
gaem̃ sarana prabhu rākhihaiṃ tava aparādha bisāri ||
22 ||

rāma carana paṃkaja ura dharahū |
laṃkā acala rāja tumha karahū ||

riṣi pulista jasu bimala maṃyakā |
tehi sasi mahum̃ jani hohu kalaṃkā ||

rāma nāma binu girā na sohā |
dekhu bicāri tyāgi mada mohā ||

basana hīna nahim soha surārī |
saba bhūṣaṇa bhūṣita bara nārī ||

rāma bimukha saṃpati prabhutāi |
jāi rahī pāi binu pāi ||

sajala mūla jinha saritanha nāhīm |
baraṣi gae puni tabahim sukhāhīm ||

sunu dasakaṃṭha kahaūṃ pana ropī |
bimukha rāma trātā nahim kopī ||

saṃkara sahasa biṣnu aja tohī |
sakahim na rākhi rāma kara drohī ||

do |

mohamūla bahu sūla prada tyāgahu tama abhimāna |
bhajahu rāma raghunāyaka kṛpā siṃdhu bhagavāna ||

23 ||

jadapi kahi kapi ati hita bānī |
bhagati bibeka birati naya sānī ||

bolā bihasi mahā abhimānī |
milā hamahi kapi gura baṛa gyānī ||

mṛtyu nikaṭa āi khala tohī |
lāgesi adhama sikhāvana mohī ||

ulaṭā hoihi kaha hanumānā |
matibhrama tora pragata maim jānā ||

sunī kapi bacana bahuta khisiānā |
begi na harahuṃ mūrha kara prānā ||

sunata nisācara mārana dhāe |
sacivanha sahita bibhīṣanu āe ||

nāi sīsa kari binaya bahūtā |
nīti birodha na māria dūtā ||

āna daṁḍa kachu karia gosāṁī |
sabahīṁ kahā maṁtra bhala bhāī ||

sunata bihasi bolā dasakaṁdhara |
aṁga bhaṁga kari paṭhaīa baṁdara ||

do |

kapi keṁ mamatā pūṁcha para sabahi kahaūṁ samujhāī
tela bori paṭa bāṁdhi puni pāvaka dehu lagāī ||

24 ||

pūṁchahīna bānara tahaṁ jāīhi |
taba saṭha nija nāthahi laī āīhi ||

jinha kai kīnhasi bahuta baṛāī |
dekheumūmaiṁ tinha kai prabhutāī ||

bacana sunata kapi mana musukānā |
bhaī sahāya sārada maiṁ jānā ||

jātudhāna suni rāvana bacanā |
lāge racaiṃ mūr̥ha soi racanā ||

rahā na nagara basana ghr̥ta telā |
bār̥hī pūṃcha kīnha kapi khelā ||

kautuka kahaṃ āe purabāsī |
mārahīṃ carana karahīṃ bahu hāṃsī ||

bājahīṃ ḍhola dehiṃ saba tārī |
nagara pheri puni pūṃcha prajārī ||

pāvaka jarata dekhi hanumaṃtā |
bhayaū parama laghu rupa turaṃtā ||

nibuki caṛheu kapi kanaka aṭārīṃ |
bhaī sabhīta nisācara nārīṃ ||

do |

hari prerita tehi avasara cale maruta unacāsa |
aṭṭahāsa kari garzā kapi baṛhi lāga akāsa || 25 ||

deha bisāla parama haruāī |
maṁdira teṁ maṁdira caṛha dhāī ||

jarāī nagara bhā loga bihālā |
jhapaṭa lapata bahu koṭi karālā ||

tāta mātu hā sunia pukārā |
ehi avasara ko hamahi ubārā ||

hama jo kahā yaha kapi nahim hoī |
bānara rūpa dhareṁ sura koī ||

sādhu avagyā kara phalu aisā |
jarāī nagara anātha kara jaisā ||

jārā nagaru nimiṣa eka māhīm |
eka bibhīṣana kara gṛha nāhīm ||

tā kara dūta anala jehim sirijā |
jarā na so tehi kārana girijā ||

ulaṭi palaṭi laṃkā saba jāri |
kūdi parā puni siṃdhu majhāri ||

do |

pūṃcha bujhāi khoi śrama dhari laghu rūpa bahori |
janakasutā ke āgeṃ ṭhāṛha bhayaū kara jori || 26 ||

mātu mohi dīje kachu cīnhā |
jaiseṃ raghunāyaka mohi dīnhā ||

cūrāmani utāri taba dayaū |
haraṣa sameta pavanasuta layaū ||

kahehu tāta asa mora pranāmā |
saba prakāra prabhu pūranakāmā ||

dīna dayāla biridu saṃbhāri |
harahu nātha mama saṃkaṭa bhāri ||

tāta sakrasuta kathā sunāehu |
bāna pratāpa prabhuhi samujhāehu ||

māsa divasa mahum̐ nāthu na āvā |
tau puni mohi jiata nahim̐ pāvā ||

kahu kapi kehi bidhi rākhaum̐ prānā |
tumhahū tāta kahata aba jānā ||

tohi dekhi sītali bhai chātī |
puni mo kahum̐ soi dinu so rātī ||

do |

janakasutahi samujhāi kari bahu bidhi dhīraju dīnha |
carana kamala siru nāi kapi gavanu rāma pahim̐ kīnha
|| 27 ||

calata mahādhuni garjesi bhārī |
garbha stravahim̐ suni nisicara nārī ||

nāghi sim̐dhu ehi pārāhi āvā |
sabada kilakilā kapinha sunāvā ||

haraṣe saba biloki hanumānā |
nūtana janma kapinha taba jānā ||

mukha prasanna tana teja birājā |
kīnhesi rāmacandra kara kājā ||

mile sakala ati bhae sukhārī |
talaphata mīna pāva jimi bārī ||

cale haraṣi raghunāyaka pāsā |
pūṁchata kahata navala itihāsā ||

taba madhubana bhītara saba āe |
aṁgada saṁmata madhu phala khāe ||

rakhavāre jaba barajana lāge |
muṣṭi prahāra hanata saba bhāge ||

do |

jāi pukāre te saba bana ujāra jubarāja |
suni sugrīva haraṣa kapi kari āe prabhu kāja || 28 ||

jaum na hoti sītā sudhi pāi |
madhubana ke phala sakahiṃ ki khāi ||

ehi bidhi mana bicāra kara rājā |
āi gae kapi sahita samājā ||

āi sabanhi nāvā pada sīsā |
mileu sabanhi ati prema kapīsā ||

pūṃchī kusala kusala pada dekhī |
rāma kṛpāṃ bhā kāju biseṣī ||

nātha kāju kīnheu hanumānā |
rākhe sakala kapinha ke prānā ||

suni sugrīva bahuri tehi mileū |
kapinha sahita raghupati pahim caleū ||

rāma kapinha jaba āvata dekhā |
kiēṃ kāju mana haraṣa biseṣā ||

phaṭika silā baiṭhe dvau bhāi |
pare sakala kapi carananhi jāi ||

do |

pṛīti sahita saba bheṭe raghupati karunā puṃja |
pūṃchī kusala nātha aba kusala dekhi pada kaṃja ||29

jāmavaṃta kaha sunu raghurāyā |
jā para nātha karahu tumha dāyā ||

tāhi sadā subha kusala niraṃtara |
sura nara muni prasanna tā ūpara ||

soi bijaī binaī guna sāgara |
tāsu sujasu treloka ujāgara ||

prabhu kīṃ kṛpā bhayaü sabu kājū |
janma hamāra suphala bhā ājū ||

nātha pavanasuta kīnhi jo karanī |
sahasahuṃ mukha na jāi so baranī ||

pavanatanaya ke carita suhāe |
jāmavaṃta raghupatihi sunāe ||

sunata kṛpānidhi mana ati bhāe |
puni hanumāna haraṣi hiyaṃ lāe ||

kahahu tāta kehi bhāṃti jānakī |
rahatī karatī racchā svaprāna kī ||

do |

nāma pāharu divasa nisi dhyāna tumhāra kapāṭa |
locana nija pada jaṃtrita jāhiṃ prāna kehiṃ bāṭa || 30

calata mohi cūrāmani dīnhī |
raghupati hṛdayaṃ lāi soi līnhī ||

nātha jugala locana bhari bārī |
bacana kahe kachu janakakumārī ||

anuja sameta gahehu prabhu caranā |
dīna baṃdhu pranatārati haranā ||

mana krama bacana carana anurāgī |
kehi aparādha nātha haum tyāgī ||

avaguna eka mora maim mānā |
bichurata prāna na kīnha payānā ||

nātha so nayanahi ko aparādhā |
nisarata prāna karihim haṭhi bādhā ||

biraha agini tanu tūla samīrā |
svāsa jarai chana māhim sarīrā ||

nayana stravahi jalu nija hita lāgī |
jaraim na pāva deha birahāgī ||

sītā ke ati bipati bisālā |
binahim kahem bhali dīnadayālā ||

do |

nimiṣa nimiṣa karunānidhi jāhim kalapa sama bīti |
begi caliya prabhu ānia bhujā bala khala dala jīti || 31

suni sītā dukha prabhu sukha ayanā |
bhari āe jala rājiva nayanā ||

bacana kāṁya mana mama gati jāhī |
sapanehuṁ būjhia bipati ki tāhī ||

kaha hanumaṁta bipati prabhu soī |
jaba tava sumirana bhajana na hoī ||

ketika bāta prabhu jātudhāna kī |
ripuhi jīti ānibī jānakī ||

sunu kapi tohi samāna upakārī |
nahiṁ kou sura nara muni tanudhārī ||

prati upakāra karaṁ kā torā |
sanamukha hoi na sakata mana morā ||

sunu suta urina maiṁ nāhīṁ |
dekheṁ kari bicāra mana māhīṁ ||

puni puni kapihi citava suratrātā |
locana nīra pulaka ati gātā ||

do |

suni prabhu bacana biloki mukha gāta haraṣi
hanumaṁta |

carana pareu premākula trāhi trāhi bhagavaṁta ||32||

bāra bāra prabhu cahaï uṭhāvā |
prema magana tehi uṭhaba na bhāvā ||

prabhu kara paṁkaja kapi keṁ sīsā |
sumiri so dasā magana gaurīsā ||

sāvadhāna mana kari puni saṁkara |
lāge kahana kathā ati suṁdara ||

kapi uṭhāi prabhu hṛdayaṁ lagāvā |
kara gahi parama nikaṭa baiṭhāvā ||

kahu kapi rāvana pālita lamkā |
kehi bidhi daheu durga ati baṁkā ||

prabhu prasanna jānā hanumānā |
bolā bacana bigata abhimānā ||

sākhāmṛga ke baṛi manusāi |
sākhā teṁ sākhā para jāi ||

nāghi siṁdhu hāṭakapura jārā |
nisicara gana bidhi bipina ujārā ||

so saba tava pratāpa raghurāi |
nātha na kachū mori prabhutāi ||

do |

tā kahūṁ prabhu kachu agama nahim jā para tumha
anukula |

taba prabhāvaṁ baṛavānalahim jāri sakāi khalu tūla
|| 33 ||

nātha bhagati ati sukhadāyanī |
dehu kṛpā kari anapāyanī ||

suni prabhu parama sarala kapi bānī |
evamastu taba kaheu bhavānī ||

umā rāma subhāu jehiṃ jānā |
tāhi bhajanu taji bhāva na ānā ||

yaha saṃvāda jāsu ura āvā |
raghupati carana bhagati soi pāvā ||

suni prabhu bacana kahahiṃ kapibṛṃdā |
jaya jaya jaya kṛpāla sukhakaṃdā ||

taba raghupati kapipatihi bolāvā |
kahā calaiṃ kara karahu banāvā ||

aba bilambu kehi kārana kīje |
turata kapinha kahuṃ āyasu dīje ||

kautuka dekhi sumana bahu baraṣī |
nabha teṃ bhavana cale sura haraṣī ||

do |

kapipati begi bolāe āe jūthapa jūtha |
nānā barana atula bala bānara bhālu barūtha ||34||

prabhu pada paṃkaja nāvahiṃ sīsā |
garajahiṃ bhālu mahābala kīsā ||

dekhī rāma sakala kapi senā |
citaī kṛpā kari rājiva nainā ||

rāma kṛpā bala pāi kapiṃdā |
bhae pacchajuta manahuṃ giriṃdā ||

haraṣi rāma taba kīnha payānā |
saguna bhae suṃdara subha nānā ||

jāsu sakala maṃgalamaya kītī |
tāsu payāna saguna yaha nītī ||

prabhu payāna jānā baidehīm |
pharaki bāma aṁga janu kahi dehīm ||

joi joi saguna jānakihi hoī |
asaguna bhayaü rāvanahi soī ||

calā kaṭaku ko baranaim pārā |
garjahi bānara bhālu apārā ||

nakha āyudha giri pādapadhārī |
cale gagana mahi icchācārī ||

keharināda bhālu kapi karahīm |
ḍagamagāhim diggaja cikkarahīm ||

chaṃ |

cikkarahiṃ diggaja ḍola mahi giri lola sāgara kharabhare |
mana haraṣa sabha gaṃdharba sura muni nāga kinnara
dukha ṭare ||

kaṭakaṭahiṃ markāṭa bikāṭa bhāṭa bahu koṭi koṭinha
dhāvahiṃ |

jaya rāma prabala pratāpa kosalanātha guna gana gāvahiṃ

sahi saka na bhāra udāra ahipati bāra bārahiṃ mohaī |
gaha dasana puni puni kamaṭha pṛṣṭa kaṭhora so kimi sohaī
raghubīra rucira prayāna prasthiti jāni parama suhāvanī |
janu kamaṭha kharpara sarparāja so likhata abicala pāvanī

do |

ehi bidhi jāi kṛpānidhi utare sāgara tīra |
jahaṃ tahaṃ lāge khāna phala bhālu bipula kapi bīra
|| 35 ||

uhāṃ nisācara rahahiṃ sasaṃkā |
jaba te jāri gayaü kapi laṃkā ||

nija nija gr̥haṁ saba karahiṁ bicārā |
nahiṁ nisicara kula kera ubārā ||

jāsu dūta bala barani na jāī |
tehi āeṁ pura kavana bhalāī ||

dūtanhi sana suni purajana bānī |
maṁdodarī adhika akulānī ||

rahasi jori kara pati paga lāgī |
bolī bacana nīti rasa pāgī ||

kaṁta karaṣa hari sana pariharahū |
mora kahā ati hita hiyaṁ dharahu ||

samujhata jāsu dūta kaī karanī |
stravahīṁ garbha rajanīcara dharanī ||

tāsu nāri nija saciva bolāī |
paṭhavahu kaṁta jo cahahu bhalāī ||

taba kula kamala bipina dukhadāi |
sītā sīta nisā sama āi ||

sunahu nātha sītā binu dīnheṃ |
hita na tumhāra saṃbhu aja kīnheṃ ||

do |

rāma bāna ahi gana sarisa nikara nisācara bheka |
jaba lagi grasata na taba lagi jatanu karahu taji ṭeka ||36

śravana sunī saṭha tā kari bānī |
bihasā jagata bidita abhimānī ||

sabhaya subhāu nāri kara sācā |
maṅgala mahum̐ bhaya mana ati kācā ||

jaum̐ āvai markāṭa kaṭakāi |
jiahim̐ bicāre nisicara khāi ||

kaṃpahim̐ lokapa jākī trāsā |
tāsu nāri sabhīta baṛi hāsā ||

asa kahi bihasi tāhi ura lāī |
caleu sabhāṁ mamatā adhikāī ||

maṁdodarī hṛdayaṁ kara ciṁtā |
bhayaü kaṁta para bidhi biparītā ||

baiṭheu sabhāṁ khabari asi pāī |
siṁdhu pāra senā saba āī ||

būjhesi saciva ucita mata kahahū |
te saba haṁse maṣṭa kari rahahū ||

jitehu surāsura taba śrama nāhīṁ |
nara bānara kehi lekhe māhī ||

do |

saciva baida gura tīni jaum priya bolahiṁ bhaya āsa |
rāja dharma tana tīni kara hoi begihīṁ nāsa ||37||

soi rāvana kahumṁ bani sahāī |
astuti karahiṁ sunāī sunāī ||

avasara jāni bibhīṣanu āvā |
bhrātā carana sīsu tehiṃ nāvā ||

puni siru nāi baiṭha nija āsana |
bolā bacana pāi anusāsana ||

jau kṛpāla pūṃchihu mohi bātā |
mati anurupa kahaūṃ hita tātā ||

jo āpana cāhai kalyānā |
sujasu sumati subha gati sukha nānā ||

so paranāri lilāra gosāiṃ |
tajaü caüthi ke caṃda ki nāi ||

caudaha bhuvana eka pati hoī |
bhūtadroha tiṣṭai nahim soī ||

guna sāgara nāgara nara joū |
alapa lobha bhala kahaī na koū ||

do |

kāma krodha mada lobha saba nātha naraka ke paṁtha
saba parihari raghubīrahi bhajahu bhajahim̐ jehi saṁta
||38||

tāta rāma nahim̐ nara bhūpālā |
bhuvanesvara kālahu kara kālā ||

brahma anāmaya aja bhagavaṁtā |
byāpaka ajita anādi anaṁtā ||

go dvija dhenu deva hitakārī |
kṛpāsīm̐dhu mānuṣa tanudhārī ||

jana raṁjana bhaṁjana khala brātā |
beda dharma racchaka sunu bhrātā ||

tāhi bayaru taji nāia māthā |
pranatārati bhaṁjana raghunāthā ||

dehu nātha prabhu kahum̐ baidehī |
bhajahu rāma binu hetu sanehī ||

sarana gaem̐ prabhu tāhu na tyāgā |
bisva droha kṛta agha jehi lāgā ||

jāsu nāma traya tāpa nasāvana |
soi prabhu pragaṭa samujhu jiyam̐ rāvana ||

do |

bāra bāra pada lāgaüm̐ binaya karaüm̐ dasasīsa |
parihari māna moha mada bhajahu kosalādhīsa
|| 39.1 ||

muni pulasti nija siṣya sana kahi paṭhāi yaha bāta |
turata so maim̐ prabhu sana kahī pāi suavasaru tāta
|| 39.2 ||

mālyavaṃta ati saciva sayānā |
tāsu bacana suni ati sukha mānā ||

tāta anuja tava nīti bibhūṣana |
so ura dharahu jo kahata bibhīṣana ||

ripu utakaraṣa kahata saṭha doū |
dūri na karahu ihāṃ haī koū ||

mālyavaṃta gr̥ha gayaü bahorī |
kahaī bibhīṣanu puni kara jorī ||

sumati kumati saba keṃ ura rahahīṃ |
nātha purāna nigama asa kahahīṃ ||

jahāṃ sumati tahaṃ saṃpati nānā |
jahāṃ kumati tahaṃ bipati nidānā ||

tava ura kumati basī biparītā |
hita anahita mānahu ripu prītā ||

kālarāti nisicara kula kerī |
tehi sītā para prīti ghanerī ||

do |

tāta carana gahi māgaüṁ rākhahu mora dulāra |

sīta dehu rāma kahuṁ ahita na hoi tumhāra || 40 ||

budha purāna śruti saṁmata bānī |

kahī bibhīṣana nīti bakhānī ||

sunata dasānana uṭhā risāi |

khala tohi nikaṭa mutyu aba āi ||

jiāsi sadā saṭha mora jiāvā |

ripu kara paccha mūrha tohi bhāvā ||

kahasi na khala asa ko jaga māhīṁ |

bhuja bala jāhi jitā maim nāhī ||

mama pura basi tapasinha para prītī |

saṭha milu jāi tinhahi kahu nītī ||

asa kahi kīnhesi carana prahārā |

anuja gahe pada bārahīṁ bārā ||

umā saṃta kaī ihaī baṛāī |
maṃda karata jo karaī bhalāī ||

tumha pitu sarisa bhalehiṃ mohi mārā |
rāmu bhajeṃ hita nātha tumhārā ||

saciva saṃga lai nabha patha gayaū |
sabahi sunāī kahata asa bhayaū ||

do |

rāmu satyasamkalpa prabhu sabhā kālabasa tori |
mai raghubīra sarana aba jāuṃ dehu jani khori || 41 ||

asa kahi calā bibhīṣanu jabahīṃ |
āyūhīna bhae saba tabahīṃ ||

sādhu avagyā turata bhavānī |
kara kalyāna akhila kai hānī ||

rāvana jabahīṃ bibhīṣana tyāgā |
bhayaū bibhava binu tabahīṃ abhāgā ||

caleu haraṣi raghunāyaka pāhīṃ |
karata manoratha bahu mana māhīṃ ||

dekhihaüṃ jāi carana jalajātā |
aruna mṛdula sevaka sukhadātā ||

je pada parasi tarī riṣinārī |
daṃḍaka kānana pāvanakārī ||

je pada janakasutāṃ ura lāe |
kapaṭa kuraṃga saṃga dhara dhāe ||

hara ura sara saroja pada jeī |
ahobhāgya mai dekhihaüṃ teī ||

do |

jinha pāyanha ke pādukanhi bharatu rahe mana lāi |
te pada āju bilokihaüṃ inha nayanahi aba jāi ||42||

ehi bidhi karata saprema bicārā |
āyaü sapadi siṃdhu ehiṃ pārā ||

kapinha bibhīṣanu āvata dekhā |
jānā kou ripu dūta biseṣā ||

tāhi rākhi kapīsa pahim āe |
samācāra saba tāhi sunāe ||

kaha sugrīva sunahu raghurāī |
āvā milana dasānana bhāī ||

kaha prabhu sakhā būjhiai kāhā |
kahaī kapīsa sunahu naranāhā ||

jāni na jāi nisācara māyā |
kāmarūpa kehi kārana āyā ||

bheda hamāra lena saṭha āvā |
rākhia bāṁdhi mohi asa bhāvā ||

sakhā nīti tumha nīki bicārī |
mama pana saranāgata bhayahārī ||

suni prabhu bacana haraṣa hanumānā |
saranāgata bacchala bhagavānā ||

do |

saranāgata kaḥuṁ je tajaḥiṁ nija anahita anumāni |
te nara pāvaṁra pāpamaya tinhahi bilokata hāni || 43

koṭi bipra badha lāgahiṁ jāhū |
āeṁ sarana tajaūṁ nahim tāhū ||

sanamukha hoi jīva mohi jabahīṁ |
janma koṭi agha nāsahiṁ tabahīṁ ||

pāpavaṁta kara sahaja subhāū |
bhajanu mora tehi bhāva na kāū ||

jaum pai duṣṭahrdaya soi hoī |
moreṁ sanamukha āva ki soī ||

nirmala mana jana so mohi pāvā |
mohi kapāṭa chala chidra na bhāvā ||

bheda lena paṭhavā dasasīsā |
tabahuṁ na kachu bhaya hāni kapīsā ||

jaga mahuṁ sakhā nisācara jete |
lachimanu hanāi nimiṣa mahuṁ tete ||

jaum sabhīta āvā saranāi |
rakhihaūṁ tāhi prāna kī nāi ||

do |

ubhaya bhāṁti tehi ānahu haṁsi kaha kṛpāniketa |
jaya kṛpāla kahi cale aṁgada hanū sameta || 44 ||

sādara tehi āgeṁ kari bānara |
cale jahāṁ raghupati karunākara ||

dūrihi te dekhe dvau bhrātā |
nayanānaṁda dāna ke dātā ||

bahuri rāma chabidhāma bilokī |
raheu ṭhaṭuki ekaṭaka pala rokī ||

bhuja pralaṃba kaṃjārūna locana |
syāmala gāta pranata bhaya mocana ||

siṃgha kaṃdha āyata ura sohā |
ānana amita madana mana mohā ||

nayana nīra pulakita ati gātā |
mana dhari dhīra kahī mṛdu bātā ||

nātha dasānana kara maiṃ bhrātā |
nisicara baṃsa janama suratrātā ||

sahaja pāpapiya tāmāsa dehā |
jathā ulūkahi tama para nehā ||

do |

śravana sujasa suni āyaüṃ prabhu bhaṃjana bhava
bhīra |

trāhi trāhi ārati harana sarana sukhada raghubīra || 45

asa kahi karata daṁḍavata dekhā |
turata uṭhe prabhu haraṣa biseṣā ||

dīna bacana suni prabhu mana bhāvā |
bhuja bisāla gahi hṛdayaṁ lagāvā ||

anuja sahita mili ḍhiga baiṭhārī |
bole bacana bhagata bhayahārī ||

kahu laṁkesa sahita parivārā |
kusala kuṭhāhara bāsa tumhārā ||

khala maṁḍalīm basahu dinu rātī |
sakhā dharama nibahaī kehi bhāṁtī ||

maiṁ jānaüṁ tumhāri saba rītī |
ati naya nipuna na bhāva anītī ||

baru bhala bāsa naraka kara tātā |
duṣṭa saṁga jani dei bidhātā ||

aba pada dekhi kusala raghurāyā |
jaum tumha kīnha jāni jana dāyā ||

do |

taba lagi kusala na jīva kahuṁ sapanehuṁ mana
biśrāma |

jaba lagi bhajata na rāma kahuṁ soka dhāma taji kāma
|| 46 ||

taba lagi hṛdayaṁ basata khala nānā |
lobha moha macchara mada mānā ||

jaba lagi ura na basata raghunāthā |
dhareṁ cāpa sāyaka kaṭi bhāthā ||

mamatā taruna tamī aṁdhiārī |
rāga dveṣa ulūka sukhakārī ||

taba lagi basati jīva mana māhīm |
jaba lagi prabhu pratāpa rabi nāhīm ||

jaum̐ nara hoi carācara drohī |
āve sabhaya sarana taki mohī ||

taji mada moha kapaṭa chala nānā |
karaüm̐ sadya tehi sādhu samānā ||

jananī janaka baṃdhu suta dārā |
tanu dhanu bhavana suhrada parivārā ||

saba kai mamatā tāga baṭorī |
mama pada manahi bāṃdha bari ḍorī ||

samadarasī icchā kachu nāhīm̐ |
haraṣa soka bhaya nahim̐ mana māhīm̐ ||

asa sajjana mama ura basa kaiseṃ |
lobhī hṛdayaṃ basaī dhanu jaiseṃ ||

tumha sārīkhe saṃta priya moreṃ |
dharaüm̐ deha nahim̐ āna nihoreṃ ||

do |

saguna upāsaka parahita nirata nīti dṛṛha nema |
te nara prāna samāna mama jinha keṃ dvija pada
prema || 48 ||

sunu laṃkesa sakala guna toreṃ |
tāteṃ tumha atisaya priya moreṃ ||

rāma bacana suni bānara jūthā |
sakala kahahiṃ jaya kṛpā barūthā ||

sunata bibhīṣanu prabhu kai bānī |
nahiṃ aghāta śravanāmṛta jānī ||

pada aṃbuja gahi bārahiṃ bārā |
hṛdayaṃ samāta na premu apārā ||

sunahu deva sacarācara svāmī |
pranatapāla ura aṃtarajāmī ||

ura kachu prathama bāsanā rahī |
prabhu pada prīti sarita so bahī ||

aba kṛpāla nija bhagati pāvanī |
dehu sadā siva mana bhāvanī ||

evamastu kahi prabhu ranadhīrā |
māgā turata siṃdhu kara nīrā ||

jadapi sakhā tava icchā nāhīm |
mora darasu amogha jaga māhīm ||

asa kahi rāma tilaka tehi sārā |
sumana bṛṣṭi nabha bhaī apārā ||

do |

rāvana krodha anala nija svāsa samīra pracamḍa |
jarata bibhīṣanu rākheu dīnhehu rāju akhamḍa ||49.1

jo saṃpati siva rāvanahi dīnhi dieṃ dasa mātha |
soi saṃpadā bibhīṣanahi sakuci dīnha raghunātha ||49.2

asa prabhu chāri bhajahim je ānā |
te nara pasu binu pūm̐cha biṣānā ||

nija jana jāni tāhi apanāvā |
prabhu subhāva kapi kula mana bhāvā ||

puni sarbagya sarba ura bāsī |
sarbarūpa saba rahita udāsī ||

bole bacana nīti pratipālaka |
kārana manuja danuja kula ghālaka ||

sunu kapīsa laṃkāpati bīrā |
kehi bidhi taria jaladhi gaṃbhīrā ||

saṃkula makara uraga jhaṣa jāti |
ati agādha dustara saba bhāmtī ||

kaha laṃkesa sunahu raghunāyaka |
koṭi siṃdhu soṣaka tava sāyaka ||

jadyapi tadapi nīti asi gāi |
binaya karia sāgara sana jāi ||

do |

prabhu tumhāra kulagura jaladhi kahihi upāya bicāri |
binu prayāsa sāgara tarihi sakala bhālu kapi dhāri || 50

sakhā kahī tumha nīki upāi |
karia daiva jaum hoi sahāi ||

maṁtra na yaha lachimana mana bhāvā |
rāma bacana suni ati dukha pāvā ||

nātha daiva kara kavana bharosā |
soṣia siṁdhu karia mana rosā ||

kādara mana kahum̐ eka adhārā |
daiva daiva ālasī pukārā ||

sunata bihasi bole raghubīrā |
aisehiṁ karaba dharahu mana dhīrā ||

asa kahi prabhu anujahi samujhāi |
simḍhu samīpa gae raghurāi ||

prathama pranāma kīnha siru nāi |
baiṭhe puni taṭa darbha ḍasāi ||

jabahiṃ bibhīṣana prabhu pahim āe |
pāchem rāvana dūta paṭhāe ||

do |

sakala carita tinha dekhe dharem kapata kapi deha |
prabhu guna hṛdayam sarāhahim saranāgata para neha
|| 51 ||

pragata bakhānahim rāma subhāu |
ati saprema gā bisari durāu ||

ripu ke dūta kapinha taba jāne |
sakala bāmdhi kapisa pahim āne ||

kaha sugrīva sunahu saba bānara |
aṃga bhaṃga kari paṭhavahu nisicara ||

suni sugrīva bacana kapi dhāe |
bāṃdhi kaṭaka cahu pāsa phirāe ||

bahu prakāra mārana kapi lāge |
dīna pukārata tadapi na tyāge ||

jo hamāra hara nāsā kānā |
tehi kosalādhīsa kai ānā ||

suni lachimana saba nikaṭa bolāe |
dayā lāgi haṃsi turata choḍāe ||

rāvana kara dījahu yaha pātī |
lachimana bacana bācu kulaghātī ||

do |

kahehu mukhāgara mūrha sana mama saṃdesu udāra |
sītā dei milehu na ta āvā kāla tumhāra || 52 ||

turata nāi lachimana pada māthā |
cale dūta baranata guna gāthā ||

kahata rāma jasu laṃkāṃ āe |
rāvana carana sīsa tinha nāe ||

bihasi dasānana pūṃchī bātā |
kahasi na suka āpani kusalātā ||

puni kahu khabari bibhīṣana kerī |
jāhi mṛtyu āi ati nerī ||

karata rāja laṃkā saṭha tyāgī |
hoihi jaba kara kīṭa abhāgī ||

puni kahu bhālu kīsa kaṭakāi |
kaṭhina kāla prerita cali āi ||

jinha ke jīvana kara rakhavārā |
bhayaü mṛdula cita siṃdhu bicārā ||

kahu tapasinha kai bāta bahorī |
jinha ke hṛdayaṁ trāsa ati morī ||

do |

kī bhai bheṁṭa ki phiri gae śravana sujasu suni mora |
kahasi na ripu dala teja bala bahuta cakita cita tora ||
53 ||

nātha kṛpā kari pūṁchehu jaiseṁ |
mānahu kahā krodha taji taiseṁ ||

milā jāi jaba anuja tumhārā |
jātaḥiṁ rāma tilaka tehi sārā ||

rāvana dūta hamahi suni kānā |
kapinha bāṁdhi dīnhe dukha nānā ||

śravana nāsikā kāṭai lāge |
rāma sapatha dīnhe hama tyāge ||

pūṁchihu nātha rāma kaṭakāi |
badana koṭi sata barani na jāi ||

nānā barana bhālu kapi dhārī |
bikaṭānana bisāla bhayakārī ||

jehiṁ pura daheu hateu suta torā |
sakala kapinha maham̐ tehi balu thorā ||

amita nāma bhaṭa kaṭhina karālā |
amita nāga bala bipula bisālā ||

do |

dvibida mayam̐da nīla nala aṁgada gada bikaṭāsi |
dadhimukha kehari nisāṭha saṭha jāmavam̐ta balarāsi ||

54 ||

e kapi saba sugrīva samānā |
inha sama koṭinha ganāi ko nānā ||

rāma kṛpāṁ atulita bala tinhahīṃ |
tṛna samāna trelokahi ganahīṃ ||

asa maiṃ sunā śravana dasakaṃdhara |
paduma aṭhāraha jūthapa baṃdara ||

nātha kaṭaka mahaṁ so kapi nāhīṃ |
jo na tumhahi jītai rana māhīṃ ||

parama krodha mījahīṃ saba hāthā |
āyasu pai na dehiṃ raghunāthā ||

soṣahīṃ siṃdhu sahita jhaṣa byālā |
pūrahīṃ na ta bhari kudhara bisālā ||

mardi garda milavahīṃ dasasīsā |
aisei bacana kahahīṃ saba kīsā ||

garjahīṃ tarjahīṃ sahaja asaṃkā |
mānahu grasana cahata hahīṃ laṃkā ||

do |

sahaja sūra kapi bhālu saba puni sira para prabhu rāma
rāvana kāla koṭi kahu jīti sakahiṃ saṃgrāma || 55 ||

rāma teja bala budhi bipulāi |
taba bhrātahi pūm̐cheu naya nāgara ||

tāsu bacana suni sāgara pāhīṃ |
māgata paṃtha kṛpā mana māhīṃ ||

sunata bacana bihasā dasasīsā |
jaum̐ asi mati sahāya kṛta kīsā ||

sahaja bhīru kara bacana dṛṛhāi |
sāgara sana ṭhānī macalāi ||

mūr̐ha mṛṣā kā karasi baṛāi |
ripu bala buddhi thāha maiṃ pāi ||

saciva sabhīta bibhīṣana jākeṃ |
bijaya bibhūti kahām̐ jaga tākeṃ ||

sunī khala bacana dūta rīsa bār̥hī |
samaya bicāri patrikā kār̥hī ||

rāmānuja dīnhī yaha pātī |
nātha bacāi juṛāvahu chātī ||

bihasi bāma kara līnhī rāvana |
saciva boli saṭha lāga bacāvana ||

do |

bātanha manahi rijhāi saṭha jani ghālasi kula khīsa |
rāma birodha na ubarasi sarana biṣnu aja īsa || 56.1

kī taji māna anuja iva prabhu pada paṃkaja bhṛṃga
hohi ki rāma sarānala khala kula sahita patamga ||56.2

sunata sabhaya mana mukha musukāi |
kahata dasānana sabahi sunāi ||

bhūmi parā kara gahata akāsā |
laghu tāpasa kara bāga bilāsā ||

kaha suka nātha satya saba bānī |
samujhahu chāṛi prakṛti abhimānī ||

sunahu bacana mama parihari krodhā |
nātha rāma sana tajahu birodhā ||

ati komala raghubīra subhāū |
jadyapi akhila loka kara rāū ||

milata kṛpā tumha para prabhu karihī |
ura aparādha na ekaū dharihī ||

janakasutā raghunāthahi dīje |
etanā kahā mora prabhu kīje ||

jaba tehiṃ kahā dena baidehī |
carana prahāra kīnha saṭha tehī ||

nāi carana siru calā so tahāṃ |
kṛpāsīṃdhu raghunāyaka jahāṃ ||

kari pranāmu nija kathā sunāi |
rāma kṛpāṃ āpani gati pāi ||

riṣi agasti kīṃ sāpa bhavānī |
rāchasa bhayaü rahā muni gyānī ||

baṃdi rāma pada bārahim bārā |
muni nija āśrama kahuṃ pagu dhārā ||

do |

binaya na mānata jaladhi jaṛa gae tīna dina bīti |
bole rāma sakopa taba bhaya binu hoi na prīti || 57 ||

lachimana bāna sarāsana ānū |
soṣauṃ bāridhi bisikha kṛsānū ||

saṭha sana binaya kuṭila sana prīti |
sahaja kṛpana sana suṃdara nīti ||

mamatā rata sana gyāna kahānī |
ati lobhī sana birati bakhānī ||

krodhihi sama kāmīhi hari kathā |
ūsara bīja baem̐ phala jathā ||

asa kahi raghupati cāpa caṛhāvā |
yaha mata lachimana ke mana bhāvā ||

saṃghāneu prabhu bisikha karālā |
uṭhī udadhi ura aṃtara jvālā ||

makara uraga jhaṣa gana akulāne |
jarata jaṃtu jalanidhi jaba jāne ||

kanaka thāra bhari mani gana nānā |
bipra rūpa āyaü taji mānā ||

do |

kāṭehiṃ paï kadarī pharaï koṭi jatana kou sīṃca |
binaya na māna khagesa sunu ḍāṭehiṃ paï nava nīca
|| 58 ||

sabhaya siṃdhu gahi pada prabhu kere |
chamahu nātha saba avaguna mere ||

gagana samīra anala jala dharanī |
inha kai nātha sahaja jaṛa karanī ||

tava prerita māyāṃ upajāe |
sṛṣṭi hetu saba graṃthani gāe ||

prabhu āyasu jehi kahaṃ jasa ahaī |
so tehi bhāṃti rahe sukha lahaī ||

prabhu bhala kīnhī mohi sikha dīnhī |
marajādā puni tumharī kīnhī ||

ḍhola gavāṃra sūdra pasu nārī |
sakala tāṛanā ke adhikārī ||

prabhu pratāpa maiṃ jāba sukhāī |
utarihi kaṭaku na mori baṛāī ||

prabhu agyā apela śruti gāi |
karaum so begi jau tumhahi sohāi ||

do |

sunata binīta bacana ati kaha kṛpāla musukāi |
jehi bidhi utarai kapi kaṭaku tāta so kahahu upāi || 59

nātha nīla nala kapi dvau bhāi |
larikāi riṣi āsiṣa pāi ||

tinha ke parasa kiem̃ giri bhāre |
tarihahiṃ jaladhi pratāpa tumhāre ||

maiṃ puni ura dhari prabhutāi |
karihaüm̃ bala anumāna sahāi ||

ehi bidhi nātha payodhi baṃdhāia |
jehiṃ yaha sujasu loka tihuṃ gāia ||

ehi sara mama uttara taṭa bāsī |
hatahu nātha khala nara agha rāsī ||

suni kṛpāla sāgara mana pīrā |
turatahiṃ harī rāma ranadhīrā ||

dekhi rāma bala pauruṣa bhārī |
haraṣi payonidhi bhayaü sukhārī ||

sakala carita kahi prabhuhi sunāvā |
carana baṃdi pāthodhi sidhāvā ||

chaṃ |

nija bhavana gavaneu siṃdhu śrīraghupatihi yaha mata
bhāyaü |

yaha carita kali malahara jathāmati dāsa tulasī gāyaü ||
sukha bhavana saṃsaya samana davana biṣāda
raghupati guna ganā ||

taji sakala āsa bharosa gāvahi sunahi saṃtata saṭha
manā ||

do |

sakala suman̄gala dāyaka raghunāyaka guna gāna |
sādara sunahim̄ te tarahim̄ bhava sim̄dhu binā jalajāna

|| 60 ||

iti śrīmadrāmacaritamānase sakalikalikalūṣavidhvamsane
pañcamah̄ sopānah̄ samāptah̄ |

sundara kāṇḍa samāpta |

om̄